

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

13 септември 2016 година *

„Преюдициално запитване — Гражданство на Съюза — Член 20 ДФЕС — Гражданин на трета държава, който издържа малко дете, гражданин на Съюза — Право на пребиваване в държавата членка, чийто гражданин е детето — Предишни осъждания на родителя на детето — Решение за извеждане на родителя, водещо косвено до извеждане на съответното дете“

По дело C-304/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (Второинстанционен административен съд (отделение за имиграцията и убежището), Обединеното кралство) с акт от 4 юни 2014 г., постъпил в Съда на 24 юни 2014 г., в рамките на производство по дело

Secretary of State for the Home Department

срещу

CS,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta, М. Pešič, L. Bay Larsen, С. Toader, D. Šváby, F. Biltgen и С. Lycourgos, председатели на състави, А. Rosas (докладчик), Е. Juhász, А. Borg Barthet, М. Safjan, М. Berger, А. Prechal и К. Jürimäe, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: М. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 юни 2015 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за CS, от R. Husain, QC, L. Dubinsky и P. Tridimas, barristers, упълномощени от D. Furner, solicitor,
- за правителството на Обединеното кралство, от М. Holt и J. Beeko, в качеството на представители, подпомагани от D. Blundell, barrister,
- за датското правителство, от С. Thorning и М. Wolff, в качеството на представители,

* Език на производството: английски.

- за френското правителство, от D. Colas и R. Coesme, в качеството на представители,
- за полското правителство, от B. Majczyna, K. Pawłowska и M. Pawlicka, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от I. Martínez del Peral, C. Tufvesson и M. Wilderspin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 4 февруари 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 20 ДФЕС.
- 2 Това запитване е отправено в рамките спор между CS, гражданка на трета държава и майка на малко дете, гражданин на Съюза и на държава членка, в която винаги е пребивавало, и Secretary of State for the Home Department (министърът на вътрешните работи на Обединеното кралство) по повод на решение заинтересованата да бъде експулсирана от тази държава членка към трета държава, тъй като е осъждана.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 3 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56), озаглавен „Бенефициенти“, гласи:

„1. Настоящата директива се прилага за всички граждани на Съюза, които се движат или пребивават в държава членка, различна от тази, на която са граждани, и за членовете на техните семейства (така, както са определени в член 2, точка 2[]), които ги придружават или се присъединяват към тях.

2. Без да се засягат правата на свободно движение и пребиваване, които въпросните лица могат да имат сами по себе си, приемащата държава членка в съответствие с нейното национално законодателство улеснява влизането и пребиваването на следните лица:

- a) всякакви други членове на семейството (независимо от тяхната националност), които не отговарят на определението, посочено в член 2, точка 2, и които в държавата, от която идват, са лица на издръжка или са членове на домакинството на гражданина на Съюза, който има основното право на пребиваване [...]

[...]

Приемащата държава членка извършва подробен преглед на личните обстоятелства и аргументира всеки отказ на разрешение за влизане или пребиваване на тези лица“.

Правото на Обединеното кралство

Законът за границите

- 4 Съгласно член 32, параграф 5 от UK Borders Act 2007 (Закон за границите от 2007 г., наричан по-нататък „Законът за границите“), когато лице, което не е британски гражданин, бъде признато в Обединеното кралство за виновно в извършването на престъпление и осъдено на лишаване от свобода за срок от най-малко дванадесет месеца, министърът на вътрешните работи взема решение за неговото експулсиране.
- 5 От член 33 от Закона за границите следва, че горното не важи, когато извеждането на осъденото лице въз основа на решението за експулсиране:
  - (а) би нарушило правата на лицето по Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., или
  - (б) би нарушило задълженията на Обединеното кралство по Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (Recueil des traités des Nations unies, том 189, стр. 150, № 2545 ([1954 г.]), или
  - (в) би нарушило правата на извършителя по договорите на Европейския съюз.

Правилникът за имиграцията

- 6 Съгласно член 15 А, параграф 4 А от Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 (Правилник за имиграцията (Европейско икономическо пространство) от 2006 г.) в редакцията му след съобразеното с решение от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), изменение от 2012 г. (наричан по-нататък „Правилникът за имиграцията“), лице, което отговаря на предвидените в този член 15А, параграф 4А критерии, се ползва от „производно право на пребиваване в Обединеното кралство“.
- 7 Според член 15А, параграф 9 от този правилник обаче лице, на което в общия случай би било признато производно право на пребиваване по силата по-специално на посочения член 15А, параграф 4А, няма такова право „при прието от министъра на вътрешните работи решение по член [19, параграф 3, буква в), член 20, параграф 1 или член 20 А, параграф 1 от Правилника за имиграцията]“.
- 8 Съгласно член 20, параграф 1 от този правилник министърът на вътрешните работи може да откаже издаването, да отмени или да откаже подновяването на удостоверение за регистрация, карта за пребиваване, документ, удостоверяващ постоянно пребиваване, или карта за постоянно пребиваване, „ако отказът или отмяната са обосновани от съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве“.
- 9 Съгласно член 20, параграф 6 от Правилника за имиграцията такова решение се взема в съответствие с член 21 от същия правилник.
- 10 Според член 21А от Правилника за имиграцията част 4 от този правилник се прилага в изменена редакция към решения, приети във връзка по-специално с производното право на пребиваване. Според член 21А, параграф 3, буква а) от посочения правилник тази част 4 се

прилага така, че „позоваванията на „съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве съгласно член 21“, се считат за позовавания на „принос за обществения интерес“.

- 11 От тези разпоредби следва, че е възможно да не се признае производно право на пребиваване на лице, което в общия случай би могло да претендира за право на пребиваване по силата на член 20 ДФЕС, както е тълкуван от Съда в неговото решение от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), когато това би допринесло за обществения интерес.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 12 CS, която е гражданка на трета държава, се омъжва през 2002 г. за британски гражданин. През септември 2003 г. тя получава виза на основание на брака си и влиза законно в Обединеното кралство с разрешение да пребивава в него до 20 август 2005 г. На 31 октомври 2005 г. тя получава безсрочно разрешение за пребиваване в тази държава членка.
- 13 През 2011 г. в Обединеното кралство се ражда дете от този брак. CS упражнявала сама родителските права по отношение на това дете, което е британски гражданин.
- 14 На 21 март 2012 г. CS е призната за виновна в извършването на престъпление. На 4 май 2012 г. тя е осъдена на дванадесет месеца лишаване от свобода.
- 15 На 2 август 2012 г. CS е уведомена, че поради осъждането ѝ би могло да бъде експулсирана от Обединеното кралство. На 30 август 2012 г. CS подава молба за убежище в тази държава членка. Тази молба е разгледана от компетентния национален орган, а именно министърът на вътрешните работи.
- 16 На 2 ноември 2012 г. CS е освободена, след като е изтърпяла наказанието си лишаване от свобода, а на 9 януари 2013 г. министърът на вътрешните работи отхвърля молбата ѝ за убежище. Решението за експулсиране на CS от Обединеното кралство към трета държава е взето на основание член 32, параграф 5 от Закона за границите. CS оспорва посоченото решение, като упражнява правото си да го обжалва пред First-tier Tribunal (Immigration Chamber and Asylum) (Първоинстанционен административен съд, отделение за имиграцията и убежището), Обединеното кралство). На 3 септември 2013 г. жалбата на CS е уважена с мотива, че експулсирането ѝ би довело до нарушение на Конвенцията за статута на бежанците, членове 3 и 8 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и Договорите.
- 17 В своето решение First-tier Tribunal (Immigration Chamber and Asylum) (Първоинстанционен административен съд (отделение за имиграцията и убежището), Обединеното кралство) констатира, че ако по отношение на CS бъде приета мярка за извеждане, никой друг член на семейството не би могъл да се грижи за детето ѝ в Обединеното кралство, така че то ще трябва да последва майка си в нейната държава по произход. Като се позовава на правата, които детето на CS като гражданин на Съюза черпи от член 20 ДФЕС, съгласно тълкуването му с решение от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), първоинстанционният съд приема, че: „[г]ражданин на Европейския съюз при никакви обстоятелства не може да бъде експулсиран по подразбиране от територията на Европейския съюз [...] [, че] това задължение не допуска никакви изключения, каквито и да са те, включително когато [...] родителите са осъждани [...] [и че] следователно разглежданото решение за експулсиране е незаконосъобразно, тъй като нарушава правата на детето по член 20 ДФЕС“.

- 18 Жалбата, подадена от министъра на вътрешните работи пред Upper Tribunal (Immigration Chamber and Asylum) (Второинстанционен административен съд (отделение за имиграцията и убежището), Обединеното кралство), е допусната до разглеждане. Министърът на вътрешните работи поддържа, че като е уважил жалбата на CS, първоинстанционният съд е допуснал грешка при прилагане на правото, по-специално в преценката си на правата, които детето черпи от член 20 ДФЕС, на решение от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124) и на производните права на CS. Той изтъква по-специално че правото на Съюза допуска експулсирането на CS към нейната държава по произход, независимо че това би лишило детето ѝ, гражданин на Съюза, от възможността действително да се ползва от най-съществената част от свързаните с този негов статут права.
- 19 При тези обстоятелства Upper Tribunal (Immigration Chamber and Asylum) (Второинстанционен съд (отделение за имиграцията и убежището), Обединеното кралство) решава да спре производството и да отпрати до Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Забранява ли правото на Европейския съюз, и по-специално член 20 ДФЕС, на държава членка да експулсира от своята територия към държава, която не е членка на Съюза, гражданин на трета държава, който е родител на дете, гражданин на тази държава членка (и в резултат на това — гражданин на Съюза), и действително упражнява родителските права по отношение на него, когато това би лишило детето, гражданин на Съюза, от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата си като гражданин на Съюза?
  - 2) Ако отговорът на първия въпрос е отрицателен, при какви обстоятелства такова експулсиране би било допустимо според правото на Съюза?
  - 3) Ако отговорът на първия въпрос е отрицателен, може ли, и до каква степен, членове 27 и 28 от Директива 2004/38 да обосновават отговора на втория въпрос?“.

По преюдициалните въпроси

- 20 Със своите въпроси, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество пита дали член 20 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, според която гражданин на трета държава, който е осъден за престъпление с определена тежест, задължително се експулсира от територията на тази държава членка към трета държава, въпреки че действително упражнява родителските права по отношение на малко дете, което е гражданин на тази държава членка и пребивава в нея от раждането си, без да е упражнявало правото си на свободно движение, а предвиденото експулсиране би принудило детето да напусне територията на Съюза и така би го лишило от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата си като гражданин на Съюза.

Относно разпоредбите от правото на Съюза в областта на гражданството на Съюза

- 21 На първо място, следва да се констатира, че член 3, параграф 1 от Директива 2004/38, озаглавен „Бенефициенти“, предвижда, че същата се прилага за всички граждани на Съюза, които „се движат или пребивават в държава членка, различна от тази, на която са граждани, и за членовете на техните семейства“.
- 22 Следователно посочената директива не се прилага за случай като разглеждания в главното производство, тъй като съответният гражданин на Съюза никога не е упражнявал правото си на свободно движение и винаги е живял в държавата членка, на която е гражданин (вж. решение от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, т. 39). Доколкото понятието

- „бенефициент“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2004/38 не включва гражданин на Съюза, лице, което е член на неговото семейство, също не се обхваща от това понятие, като се има предвид, че правата, предоставени от тази директива на членовете на семейството на бенефициента, не представляват собствени права на тези членове, а производни права, придобити в качеството им на членове на семейството на бенефициента (вж. решения от 5 май 2011 г., *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, т. 42, от 15 ноември 2011 г., *Dereci* и др., C-256/11, EU:C:2011:734, т. 55 и от 8 май 2013 г., *Ymeraga* и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 31).
- 23 Що се отнася, на второ място, до член 20 ДФЕС, Съдът вече е имал възможност да постанови, че положението на гражданин на Съюза, който подобно на детето на CS, което е британски гражданин, не е упражнил правото си на свободно движение, не може само поради тази причина да се приравни на чисто вътрешно положение, а именно положение, което няма никаква връзка с някое от положенията, предвидени от правото на Съюза (вж. решения от 5 май 2011 г., *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, т. 46, от 15 ноември 2011 г., *Dereci* и др., C-256/11, EU:C:2011:734, т. 61 и от 6 декември 2012 г., *O* и др., C-356/11 и C-357/11, EU:C:2012:776, т. 43).
- 24 Всъщност, по силата на член 20, параграф 1 ДФЕС, в качеството си на гражданин на държава членка детето на CS се ползва от статута на гражданин на Съюза, който статут е предвиден като основен на гражданите на държавите членки, и следователно може да предяви права, свързани с този статут, включително пред държавата членка, на която е гражданин (вж. решения от 5 май 2011 г., *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, т. 48, от 15 ноември 2011 г., *Dereci* и др., C-256/11, EU:C:2011:734, т. 63 и от 6 декември 2012 г., *O* и др., C-356/11 и C-357/11, EU:C:2012:776, т. 44).
- 25 Гражданството на Съюза дава на всеки гражданин на Съюза основно и лично право свободно да се движи и да пребивава на територията на държавите членки при спазване на ограниченията и условията, предвидени в Договорите, и на мерките, взети за прилагането им (вж. в този смисъл решения от 7 октомври 2010 г., *Lassal*, C-162/09, EU:C:2010:592, т. 29 и от 16 октомври 2012 г., *Унгария/Словакия*, C-364/10, EU:C:2012:630, т. 43).
- 26 Както Съдът е приел в точка 42 от решение от 8 март 2011 г., *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), член 20 ДФЕС не допуска национални мерки, които водят до лишаване на гражданите на Съюза от възможността действително да се ползват от най-съществената част от правата, които статутът им на граждани на Съюза им предоставя.
- 27 За сметка на това разпоредбите на Договора относно гражданството на Съюза не предоставят никакви самостоятелни права на гражданите на трети държави (решения от 8 ноември 2012 г., *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 66 и от 8 май 2013 г., *Ymeraga* и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 34).
- 28 Всъщност евентуалните права, които разпоредбите на Договора относно гражданството на Съюза предоставят на гражданите на трети държави, не са техни собствени права, а са производни от правата на гражданина на Съюза. Целта и смисълът на тези производни права се откриват в констатацията, че отказът да бъдат признати би могъл да накърни свободата на движение на гражданина на Съюза (решения от 8 ноември 2012 г., *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 67 и 68 и от 8 май 2013 г., *Ymeraga* и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 35).
- 29 В това отношение Съдът вече е констатирал, че съществуват някои съвсем особени случаи, при които, въпреки че не се прилагат разпоредбите на вторичното право относно правото на пребиваване на граждани на трети държави и въпреки че съответният гражданин на Съюза не е се е възползвал от свободата си на движение, на гражданина на трета държава, член на семейството на този гражданин на Съюза, все пак трябва да се признае право на пребиваване, тъй като в противен случай полезното действие на гражданството на Съюза би било накърнено,

ако в резултат от отказа да се признае такова право посоченият гражданин на Съюза се окаже фактически принуден да напусне територията на Съюза като цяло и по този начин бъде лишен от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата, които му предоставя този статут (вж. в този смисъл решения от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, т. 43 и 44, от 15 ноември 2011 г., Dereci и др., C-256/11, EU:C:2011:734, т. 66 и 67, от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 71, от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 36 и от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 32).

- 30 За посочените по-горе случаи е характерно, че макар да се уреждат от нормативни актове, чието приемане по принцип е от компетентността на държавите членки — а именно от нормативните актове относно правото на влизане и пребиваване на гражданите на трети държави извън приложното поле на разпоредбите на вторичното право, които при определени условия предоставят такова право — те все пак са неразривно свързани със свободата на движение и пребиваване на гражданин на Съюза, което не допуска на посочените граждани на трети държави да бъде отказано право на влизане и пребиваване в държавата членка, в която пребивава гражданинът на Съюза, за да не бъде накърнена тази свобода (вж. в този смисъл решения от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 72 и от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 37).
- 31 В разглеждания случай в качеството си на гражданин на Съюза детето на CS има право свободно да се движи и да пребивава на територията на Съюза, като за всяко ограничение на това право се прилага правото на Съюза.
- 32 Експулсирането на майката на това дете, която действително упражнява родителските права по отношение на него, обаче може да доведе до ограничаване на правата, предоставени от статута на гражданин на Съюза, тъй като посоченото дете може фактически да се окаже принудено да я придружи и следователно да напусне територията на Съюза като цяло. В този смисъл експулсирането на майката на детето би го лишило от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата, свързани със статута на гражданин на Съюза, въпреки че са му предоставени от този статут.
- 33 Ето защо следва да се приеме, че в случая, разглеждан в главното производство, може да се стигне до лишаване на детето на CS от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата, които му предоставя статутът му на гражданин на Съюза, поради което този случай попада в приложното поле на правото на Съюза.

Относно възможността за въвеждане на ограничения на производно право на пребиваване, произтичащо от член 20 ДФЕС

- 34 Правителството на Обединеното кралство смята, че извършването на престъпление може да изключи прилагането по дадено дело на принципа, изведен от Съда в решение от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124). Ако обаче Съдът приемел този принцип за приложим в случай като разглеждания в главното производство, същият можел да бъде обект на ограничения. В това отношение правителството на Обединеното кралство посочва, че решението за експулсиране на CS поради извършеното от нея престъпление с определена тежест съответства на основание, свързано с обществения ред, доколкото това престъпление представлява ясна заплаха за законен интерес на тази държава членка, а именно зачитането на социалното сближаване и ценностите на нейното общество. Така посоченото правителство отбелязва, че в случая, в решението си за отхвърляне на жалбата на CS срещу присъдата, с която ѝ е наложено наказание лишаване от свобода, Court of Appeal (England & Wales) (Criminal Division) (Апелативен съд (Англия и Уелс) (наказателна колегия), Обединеното кралство) е приел, че извършеното от нея престъпление е тежко.

- 35 В този контекст правителството на Обединеното кралство посочва, че членове 27 и 28 от Директива 2004/38 съдържат правила, при спазване на които държавите членки могат да експулсират от своята територия гражданин на Съюза, по-специално когато той е извършил престъпление. Непризнаването на възможност за ограничаване на производно право на пребиваване, произтичащо пряко от член 20 ДФЕС, и за приемане на мярка за експулсиране обаче означавало, че държавата членка няма да е в състояние да експулсира гражданин на трета държава, извършил такова престъпление, ако той е родител на дете, гражданин на Съюза, което пребивава в държавата членка, на която е гражданин. При тези обстоятелства равнището на защита срещу извеждане от територията на тази държава членка щяло да бъде по-високо за гражданин на трета държава, който има производно право на пребиваване, отколкото за гражданин на Съюза. Следователно държавата членка трябвало да има право да не признае производното право на пребиваване, произтичащо от член 20 ДФЕС, и да експулсира от своята територия такъв гражданин на трета държава в случай на извършено престъпление с определена тежест, дори това да означава, че съответното дете ще трябва да напусне територията на Съюза, при условие че такова решение е пропорционално и зачита основните права.
- 36 Следва да се посочи, че член 20 ДФЕС не засяга възможността държавите членки да се позовават на изключение, свързано по-специално с поддържането на обществения ред и опазването на обществената сигурност. Въпреки това, доколкото спрямо положението на CS е приложимо правото на Съюза, при преценката на това положение трябва да се има предвид правото на зачитане на личния и семейния живот, прогласено с член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), който трябва да се разглежда във връзка със задължението за отчитане на висшия интерес на детето, признат в член 24, параграф 2 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 23 декември 2009 г., *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, т. 53 и 54).
- 37 Освен това е важно да се напомни, че понятията „обществен ред“ и „обществена сигурност“, като основание за непризнаване на правото на пребиваване на гражданите на Съюза или на членовете на техните семейства, следва да се разбират по строго определен начин, така че обхватът им не би могъл да бъде определян едностранно от държавите членки без контрол от страна на институциите на Съюза (вж. в този смисъл решения от 4 декември 1974 г., *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, т. 18, от 27 октомври 1977 г., *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, т. 33, от 29 април 2004 г., *Orfanopoulos и Oliveri*, C-482/01 и C-493/01, EU:C:2004:262, т. 64 и 65, от 27 април 2006 г., Комисия/Германия, C-441/02, EU:C:2006:253, т. 34 и от 7 юни 2007 г., Комисия/Нидерландия, C-50/06, EU:C:2007:325, т. 42).
- 38 Така Съдът е приел, че понятието „обществен ред“ във всеки случай предполага, освен смущаване на социалния ред, каквото е всяко нарушение на закона, да е налице и истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха, която засяга основен обществен интерес.
- 39 Що се отнася до понятието „обществена сигурност“, от практиката на Съда следва, че то обхваща вътрешната и външната сигурност на държавата членка и че поради това накърняването на функционирането на институциите и на основните държавни служби, запазването на живота на населението, рискът от сериозно смущаване на външните отношения или на мирното съвместно съществуване на народите или още накърняването на военните интереси могат да засегнат обществената сигурност (вж. в този смисъл решения от 23 ноември 2010 г., *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, т. 43 и 44, както и от 15 февруари 2016 г., *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, т. 65 и 66). Съдът също така е приел, че понятието „обществена сигурност“ включва и борбата с трафика на упойващи вещества от организирана престъпна група (вж. в този смисъл решение от 23 ноември 2010 г., *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, т. 45 и 46) или с тероризма (вж. в този смисъл решение от 26 ноември 2002 г., *Oteiza Olazabal*, C-100/01, EU:C:2002:712, т. 12 и 35).

- 40 В този контекст следва да се приеме, че след като е взето поради наличие на истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха за обществения ред или за обществената сигурност, предвид престъпленията, извършени от гражданина на трета държава, който сам упражнява родителските права по отношение на деца, граждани на Съюза, решението за експулсиране би могло да съответства на правото на Съюза.
- 41 Този извод обаче не трябва да се прави автоматично въз основа на предишните осъждания на заинтересованото лице. Той може евентуално да бъде направен само въз основа на конкретна преценка на всички относими към случая обстоятелства, които са налице към този момент, извършена от националния съд в светлината на принципа на пропорционалност, на висшия интерес на детето и на основните права, чието зачитане се гарантира от Съда.
- 42 Така при тази преценка трябва да се вземат предвид по-специално личното поведение на съответното лице, продължителността и законността на пребиваването му на територията на съответната държава членка, естеството и тежестта на извършеното престъпление, степента на опасност, която лицето понастоящем представлява за обществото, и възрастта, здравословното състояние и семейното и финансовото положение на детето, за което става въпрос.
- 43 В случая запитващата юрисдикция посочва, че съгласно разглежданата в главното производство национална правна уредба министърът на вътрешните работи е длъжен да вземе решение за експулсиране на лице, което не е британски гражданин, признато е за виновно в извършването на престъпление и е осъдено на лишаване от свобода за срок от най-малко дванадесет месеца, освен ако това решение „наруш[ава] правата на извършителя по договорите на Съюза“.
- 44 Така тази правна уредба изглежда установява системна и автоматична връзка между осъждането на съответното лице и приложимата спрямо него мярка за извеждане или при всяко положение изглежда съществува презумпция, съгласно която съответното лице трябва да бъде експулирано от Обединеното кралство.
- 45 Въпреки това, както следва от точки 40—42 от настоящото решение, само по себе наличието на предишно осъждане не би могло да обоснове решение за извеждане, което може да лиши детето на CS от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата, предоставени от статута на гражданин.
- 46 По съображенията, изложени в точка 40 от настоящото решение, запитващата юрисдикция е тази, която най-напред трябва да установи какво в поведението на CS или извършеното от нея престъпление представлява истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха за основен интерес на обществото или на приемащата държава членка, която да може да обоснове решение за експулсиране от Обединеното кралство в името на защитата на обществения ред или обществената сигурност.
- 47 При това запитващата юрисдикция трябва да прецени, от една страна, степента на обществена опасност на престъплението, извършено от CS, и от друга страна, евентуалните последици от подобно престъпление за обществения ред или обществената сигурност на съответната държава членка.
- 48 При преценката, която трябва да извърши, запитващата юрисдикция трябва също така да вземе предвид основните права, чието спазване се гарантира от Съда, и в частност правото на зачитане на личния и семейния живот, прогласено в член 7 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 23 ноември 2010 г., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, т. 52), както да следи за спазване на принципа на пропорционалност.

- 49 В случая при балансирането на съществуващите интереси следва да се вземе предвид висшият интерес на детето. Следва да се обърне особено внимание на неговата възраст, положението му в съответната държава членка и степента на зависимостта му от родителя (вж. в този смисъл решение на ЕСПЧ, 3 октомври 2014 г., *Jeunesse c/у Нидерландия*, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, § 118).
- 50 Като се имат предвид всички изложени съображения, на поставените въпроси следва да се отговори, че член 20 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, според която гражданин на трета държава, който е осъждан, задължително се експулсира от територията на тази държава членка към трета държава, въпреки че действително упражнява родителските права по отношение на малко дете, което е гражданин на държавата членка и пребивава в нея от раждането си, без да е упражнявало правото си на свободно движение, а експулсирането на заинтересованото лице би принудило детето да напусне територията на Съюза и така би го лишило от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата си като гражданин на Съюза. Въпреки това при изключителни обстоятелства дадена държава членка може да приеме мярка за експулсиране, при условие че тази мярка се основава на личното поведение на този гражданин на трета държава, което трябва да представлява истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха, засягаща основен обществен интерес на тази държава членка, и на отчитане на различните налични интереси, което запитващата юрисдикция следва да провери.

По съдебните разноски

- 51 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Член 20 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, според която гражданин на трета държава, който е осъждан, задължително се експулсира от територията на тази държава членка към трета държава, въпреки че действително упражнява родителските права по отношение на малко дете, което е гражданин на държавата членка и пребивава в нея от раждането си, без да е упражнявало правото си на свободно движение, а експулсирането на заинтересованото лице би принудило детето да напусне територията на Съюза и така би го лишило от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата си като гражданин на Съюза. Въпреки това при изключителни обстоятелства дадена държава членка може да приеме мярка за експулсиране, при условие че тази мярка се основава на личното поведение на този гражданин на трета държава, което трябва да представлява истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха, засягаща основен обществен интерес на тази държава членка, и на отчитане на различните налични интереси, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Подписи